

SERMO LXXVII¹.

De verbis Evangelii Matth. xv : *Egressus Jesus de Genezareth, secessit in partes Tyri et Sidonis, et ecce mulier Chananæa, etc.*

I. CHANANÆA ista mulier, quæ modo nobis lectione evangelica commendata est, præbet nobis humilitatis exemplum, et pietatis viam : ab humilitate in alta surgere ostendit. Erat autem, sicuti apparet, non de populo Israël, unde Patriarchæ, unde Prophetæ, unde parentes Domini nostri Jesu Christi secundum carnem; unde ipsa virgo Maria, quæ peperit Christum. Non ergo ex isto populo erat hæc mulier : sed erat ex Gentibus. Nam, sicut audivimus, secessit Dominus in partes Tyri et Sidonis, et inde mulier Chananæa de finibus illis egressa, petebat beneficium instantissime curandæ filiæ suæ, quæ male a dæmonio vexabatur². Tyrus et Sidon non erant civitates populi Israël, sed Gentium : quamvis vicinæ illi populo. Clamabat ergo avida impetrandi beneficii, fortiterque pulsabat : et dissimulabatur ab ea, non ut misericordia negaretur, sed ut desiderium accenderetur; nec solum ut desiderium accenderetur, sed, sicut ante dixi, ut humilitas commendaretur. Clamabat ergo tanquam Domino non audiente, sed quod facturus erat in silentio disponente. Discipuli rogaverunt pro illa Dominum, et dixerunt : « Dimitte illam, quia clamat post nos. » Et ille,

¹ Alias de Tempore 74. -- ² Matth. xv, 22, etc.

« Non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus » Israël¹. »

II. Hic verborum istorum oritur quæstio : Unde nos ad ovile Christi de Gentibus venimus, si non est missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israël? Quid sibi vult hujus secreti tam alta dispensatio, ut cum Dominus sciret quare veniret, utique ut Ecclesiam haberet in omnibus gentibus, non se missum dixerit, nisi ad oves quæ perierunt domus Israël? Intelligimus ergo præsentiam corporis sui, nativitatem suam, exhibitionem miraculorum, virtutemque resurrectionis in illo populo eum ostendere debuisse; ita fuisse dispositum, sic ab initio commendatum, hoc prædictum, hoc impletum : quia Christus Jesus ad gentem Judæorum venire debuit videndus, occidendus, et lucraturus eos inde quos ante præscivit. Non enim damnata illa plebs est, sed ventilata. Ibi erat paleæ multitudo, ibi granorum occulta dignitas : ibi quod incenderetur, ibi unde horreum repleretur. Nam unde Apostoli, nisi inde? Unde Petrus? Unde cæteri?

III. Unde ipse Paulus, primo Saulus? hoc est; primo superbus, post humilis. Nam quando Saulus, a Saüle nomen derivatum erat². Saül autem rex superbus : in regno autem David humilem persequebatur³. Quando ergo Saulus, qui postea Paulus, tunc utique superbus, tunc persecutor innocentium, tunc vastator Ecclesiæ. Acceperat enim litteras (velut zelo synagogæ ardens, et insequens christianum nomen,) a sacerdotibus, ut exhiberet quoscumque invenisset Christianos ad luenda supplicia⁴. Cum pergit, cum anhelat cædes, cum sitit sanguinem, coelesti Christi voce prostratus est persecutor, erectus est prædicator. Impletum in illo quod scriptum est in Pro-

¹ Matth. xv, 23, 24. -- ² Florus ad 1 Cor. i. -- ³ 1 Reg. xviii, 19. -- ⁴ Act. ix, 1, etc.

pheta : « Ego percutiam , et ego sanabo ¹. » Hoc enim percutit Deus , quod se in homine extollit adversus Deum. Non est impius medicus , qui tumorem ferit , qui putredinem secat , aut urit. Dolorem ingerit : ingerit , sed ut perducat ad sanitatem. Molestus est : sed nisi esset , utilis non esset. Prostravit ergo Christus una voce Saulum , erexit Paulum : hoc est , prostravit superbum , erexit humilem. Nam quæ fuit ratio mutandi sibi nominis , ut cum Saulus antea vocaretur , postea se Paulum dici vellet ; nisi quia Sauli nomen in se agnovit , cum persequeretur , fuisse superbiæ ? Elegit ergo humile nomen , ut Paulus , hoc est minimus , vocaretur. Paulum enim , minimum est. Paulum nihil aliud est , quam parvum. De quo nomine jam glorians , humilitatemque commendans : « Ego , inquit , » sum minimus Apostolorum ². » Unde ergo , unde iste , nisi ex populo Judæorum ? Inde alii Apostoli , inde Paulus , inde quos commendat idem Paulus , quod viderint Dominum post resurrectionem. « Dicit enim eum visum » ferme a quingentis fratribus simul , ex quibus plures » manent usque adhuc , quidam autem dormierunt ³. »

IV. Ex illo autem populo etiam illi , qui , cum Petrus loqueretur , commendans passionem , resurrectionem divinitatemque Christi , accepto Spiritu sancto , quando illi omnes , in quos venit Spiritus sanctus , linguis omnium gentium sunt locuti , compuncti spiritu , qui audiebant ex populo Judæorum , quæsierunt consilium salutis suæ , intelligentes se reos sanguinis Christi : quod eum ipsi crucifixerint , ipsi occiderint , in cujus nomine occisi a se viderent tanta miracula fieri , viderent Spiritus sancti præsentiam. Quærentes ergo consilium , responsum acceperunt : « Agite poenitentiam , et baptizetur unusquisque vestrum » in nomine Domini nostri Jesu Christi , et dimittentur

¹ Deut. xxxii , 39. — ² I Cor. xv , 9. — ³ Ibid. 6.

» vobis peccata vestra ⁴. » Quis desperaret sibi donanda peccata , quando crimen occisi Christi reis donabatur ? Conversi sunt ex ipso populo Judæorum : conversi sunt , baptizati sunt. Ad mensam Domini accesserunt , et sanguinem quem sævientes fuderunt , credentes biberunt ⁵. Quemadmodum autem sint conversi , quam plane atque perfecte , indicant Actus Apostolorum. Nam omnia quæ possidebant , vendiderunt , atque pretia rerum suarum ad pedes Apostolorum posuerunt ; et distribuebatur unicuique sicut opus cuique erat : et nemo dicebat aliquid proprium , sed erant illis omnia communia : « Et erat illis , sicut scriptum est , anima una et cor unum in Deum ⁶. » Ecce sunt oves de quibus dixit : « Non sum missus , nisi ad oves quæ » perierunt domus Israël. » Illis enim exhibuit præsentiam suam , pro illis in se sævientibus crucifixus oravit , dicens : » Pater , ignosce illis , quia nesciunt quid faciunt ⁷. » Intelligebat medicus phreneticos mente perdita medicum occidentes , et occidendo medicum nescientes , sibi medicamentum facientes. De Domino enim occiso omnes curati sumus , illius sanguine redempti , pane illius corporis a fame liberati. Hanc ergo præsentiam Christus Judæis exhibuit. Hoc ergo ait : « Non sum missus , nisi ad oves » quæ perierunt domus Israël : » ut illis præsentiam sui corporis exhiberet ; non ut oves quas habebat in gentibus , contemneret et præteriret.

V. Ad gentes enim ipse non ivit , sed Discipulos misit. Et illic impletum est quod Propheta dixit : « Populus quem » non cognovi , servivit mihi ⁸. » Videte quam alta , quam evidens , quam expressa prophetia : « Populus quem » non cognovi , id est , cui præsentiam meam non exhibui , » servivit mihi. » Quomodo ? Sequitur : « In auditu auris

¹ Act. ii , 38. — ² De Consecr. dist. i , cap. *Tunc eis*. — ³ Act. iv , 34 , etc. — ⁴ Luc. xxviii , 34. — ⁵ Psal. xvii , 45.

» obaudivit mihi : » hoc est, non videndo, sed audiendo crediderunt. Ideo gentium major laus. Illi enim viderunt, et occiderunt : gentes audierunt, et crediderunt. Ad gentes autem vocandas et congregandas, ut impleretur quod modo cantavimus : « Congrega nos de gentibus, ut con- » fiteamur nomini tuo, et gloriemur in laude tua¹, » ille Paulus apostolus missus est². Minimus ille factus magnus, non per se, sed per eum quem persequebatur, missus est ad gentes, ex latrone pastor, ex lupo ovis. Missus est ad gentes ille Apostolus minimus³, et multum laboravit in gentibus, et per eum gentes crediderunt. Testes sunt ejus Epistolæ.

VI. Habes hoc et in Evangelio sacratissime figuratum. Filia archisynagogi quædam defuncta erat, pater ejus rogabat Dominum, ut iret ad eam : ægram reliquerat et in periculo constitutam. Ibat Dominus ad visitandam et sanandam ægram ; interea mortua nuntiata est, et dictum est Patri : « Puella mortua est, noli jam vexare Magistrum. » Dominus autem qui sciebat se posse mortuos suscitare, non abstulit spem desperato, et ait patri : Noli timere, tantum crede. Pergebat ad puellam : atque in itinere inter turbas, quomodo potuit, coarctavit se quædam mulier, quæ fluxum sanguinis patiebatur, et diuturno illo languore in medicos frustra omnia quæ habebat impenderat : « Ubi » fimbriam vestimenti ejus tetigit, sana facta est. Et Do- » minus, Quis me tetigit⁴ ? » Admirantes Discipuli qui nesciebant quid esset factum, et videbant eum a turbis comprimi, et de una quæ leviter tetigerat fuisse sollicitum, responderunt : « Turba te premit, et dicis : Quis me » tetigit ? Et ille : Tetigit me aliquis⁵. » Nam isti premunt, illa tetigit. Corpus ergo Christi multi moleste premunt,

¹ Psal. cv, 45. — ² Florus ad I Cor. 1. — ³ Act. ix, 15. — ⁴ Luc. viii, 41-45. — ⁵ Vide supra Serm. lxi, n. 5.

pauci salubriter tangunt. « Tetigit me, inquit, aliquis. Ego » enim sensi de me virtutem exiisse. » At ubi vidit illa non se latuisse, provoluta est ante pedes ejus, et confessa est quid esset factum. Post hæc perrexit, pervenitque quo tendebat, et puellam filiam archisynagogi inventam mortuam suscitavit.

VII. Factum quidem est, et ita ut narratur, impletum : sed tamen etiam ipsa, quæ a Domino facta sunt, aliquid significantia erant, quasi verba, si dici potest, visibilia et aliquid significantia. Quod maxime apparet in eo quod præter tempus poma quæsivit in arbore, et quia non invenit, arbori maledicens aridam fecit¹. Hoc factum nisi figuratum accipiatur, stultum invenitur : primo quæsivisse poma in illa arbore, quando tempus non erat ut essent in ulla arbore : deinde si pomorum jam tempus esset, non habere poma quæ culpa arboris esset ? Sed quia significabat, querere se non solum folia, sed fructum, id est, non solum verba, sed et facta hominum, arefaciendo ubi sola folia invenit, significavit eorum pœnam qui loqui bona possunt, facere bona nolunt. Sic ergo et hic. Nam utique mysterium est. Præscius omnium dicit : « Quis me » tetigit ? » Fit imperio similis Creator, et interrogat non solum qui hoc sciebat, sed etiam qui cætera præsciebat. Aliquid est utique, quod nobis significante mysterio loquitur Christus.

VIII. Filia illa archisynagogi significabat populum Judæorum, propter quem venerat Christus, qui dixit : « Non » sum missus, nisi ad oves quæ perierant domus Israël. » Illa vero mulier, quæ fluxum sanguinis patiebatur, Ecclesiam figurabat ex gentibus, ad quam Christus per præsentiam corporis non erat missus. Ad illam ibat, illius salutem intendebat : hæc intercurrit, tangit fimbriam

¹ Marc. i, 13.

quasi nescientis, id est, sanatur tanquam ab absente. Dicit ille : « Quis me tetigit ? » quasi diceret : Non novi hunc populum. « Populus quem non cognovi, servivit mihi. » Tetigit me aliquis. Ego enim sensi virtutem de me » exisse, » id est, Evangelium emissum totum orbem implese. Tangitur autem fimbria exigua pars vestimenti et extrema. Fac vestem Christi quasi Apostolos. Ibi fimbria Paulus erat : hoc est, extremus et minimus. Nam utrumque de se dixit : « Ego sum minimus Apostolorum¹. » Nam post omnes vocatus est, post omnes credit, plus omnibus sanavit. Non erat missus Dominus, nisi ad oves quæ perierant domus Israël. Sed quia et populus quem non cognoverat, serviturus erat, in obauditu auris obauditurus erat, nec de illo tacuit ibi constitutus. Ait enim quodam loco idem Dominus : « Habeo alias oves quæ non sunt de » hoc ovili; oportet me et has adducere, ut sit unus grex » et unus pastor². »

IX. Inde mulier ista erat : ideo non contemnebatur, sed differebatur. « Non sum, inquit, missus, nisi ad oves » quæ perierunt domus Israël. » Et illa clamando instabat, perseverabat, pulsabat, tanquam jam audisset : Pete, et accipe; quære, et invenies; pulsa, et aperietur tibi³. Institit, pulsavit. Nam et Dominus quando dixit hæc verba : « Petite, et accipietis; quærите, et invenietis; pulsa, et aperietur vobis³ : supra dixerat : « Nolite sanctum dare canibus, neque projeceritis margaritas vestras » ante porcos; ne forte conculcent eas pedibus suis, et » conversi dirumpant vos⁴ : » id est, post contemptum margaritarum vestrarum etiam molesti sint vobis. Nolite ergo illis projicere quæ contemnunt.

X. Et unde discernimus (tanquam responderent), qui sint porci, qui sint canes? Hoc in ista muliere demonstra-

¹ 1 Cor. xv, 9. — ² Joan. x, 16. — ³ Matth. vii, 7. — ⁴ Ibid. 6.

tum est. Nam illi mulieri instanti respondit hoc : « Non » est bonum tollere panem filiorum, et mittere canibus¹. » Canis es, una es ex gentibus, idola adoras. Quid autem tam familiare canibus, quam lapides linguere? « Non est » ergo bonum panem filiorum tollere, et mittere canibus. » Illa si recederet post hæc verba, canis accesserat, canis abscesserat: sed pulsando, homo facta est ex cane. Institit enim petendo, et ex ipso veluti convicio humilitatem ostendit, misericordiam impetravit. Neque enim commota est, aut succensuit, quod canis appellata fuerit petens beneficium, rogans misericordiam : sed ait : « Ita, Domine : » dixisti me canem, plane canis sum, agnosco nomen meum. Veritas loquitur; Sed non ideo a beneficio repellenda sum. Prorsus canis, « Sed et canes edunt de » micis quæ cadunt de mensa dominorum suorum². » Modicum quoddam et exiguum beneficium desidero : non mensam invado, sed micas quæro.

XI. Videte quemadmodum humilitas commendata est. Canem illam Dominus dixerat. Non dixit : Non sum; sed dixit : Sum. Et Dominus continuo, quia se agnovit canem : « O mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut petisti³. » Tu te agnovisti canem, ego jam te agnosco hominem. « O » mulier, magna est fides tua, » petisti, quæsisti, pulsasti : accipe, inveni, aperiat tibi. Videte, fratres, quemadmodum in hac muliere quæ Chananæa erat, id est, quæ de gentibus veniebat, et typum, hoc est, figuram Ecclesiæ gerebat, maxime humilitas commendata est. Etenim gens Judæa, ut ab Evangelio repelleretur, superbia inflata est, quod legem accipere meruisset, quod de ipsa gente Patriarchæ processerint, Prophetæ extiterint, Moyses Dei servus miracula magna, quæ audivimus in Psalmo, in Ægypto fecerit, per mare Rubrum aquis recedentibus po-

¹ Matth. xv, 26. — ² Ibid. 27. — ³ Ibid. 28.

pulum duxerit, legem acceperit, quam ipso populo dederit¹. Erat unde extolleretur gens Judæa, et per ipsam superbiam factum est, ut Christo nollet humiliari auctori humilitatis, repressori tumoris, medico Deo, qui propter hoc, cum Deus esset, homo factus est, ut se homo hominem cognosceret. Magna medicina. Hæc medicina si superbiam non curat, quid eam curet nescio Deus est, et fit homo: seponit Divinitatem, id est, quodam modo sequestrat, hoc est, occultat quod suum erat, apparet quod acceperat. Fit ille homo, cum sit Deus: et non se agnoscit homo hominem, id est, non se mortalem agnoscit, non se agnoscit fragilem, non se agnoscit peccatorem, non se agnoscit ægrotum, ut quærat vel ægrotus medicum: sed quod est periculosius, sanus sibi videtur.

XII. Ergo propter hoc ille populus non accessit, id est, propter superbiam: et dicti sunt ex arbore oleæ, hoc est, de illo populo a Patriarchis creato, fracti rami naturales, id est, Judæi merito steriles spiritu superbiam; et in illa olea insertus est oleaster. Oleaster populus ex gentibus². Sic dicit Apostolus, quod oleaster insertus sit in olea, rami autem naturales fracti sint. Illi fracti propter superbiam: insertus oleaster propter humilitatem. Hanc humilitatem ostendebat mulier, dicens: «Ita, Domine,» canis sum, micas desidero. In hac humilitate etiam Centurio ille placuit: qui cum desideraret puerum suum a Domino curari, et Dominus diceret: «Ego veniam et curabo eum;» respondit ille: Domine, non sum dignus qui sub tectum» mecum intres, sed tantum dic verbo, et sanabitur puer» meus³. Non sum dignus qui sub tectum meum intres.» Tecto non recipiebat, corde receperat. Quanto humilior, quanto capacior, tanto plenior. Colles enim aquam repellunt, valles implentur. Quid deinde, quid ad hoc Do-

¹ Psal. cv. — ² Rom. xi, 17, etc. — ³ Matth. viii, 7, etc.

minus, posteaquam dixit: «Non sum dignus qui sub tectum meum intres,» ad eos qui sequebantur?» Amen dico» vobis, non inveni tantam fidem in Israël:» id est, in illo populo ad quem veni, non inveni tantam fidem. Tantam quid est? Tam magnam. Unde magnam? de minimo, id est, de humilitate grandem. Non inveni tantam fidem: similem grano sinapis, quanto minutiori, tanto ferventiori. Inserebat ergo jam Dominus oleastrum in oliva. Tunc hoc faciebat, quanto dicebat: Amen dico vobis, non inveni» tantam fidem in Israël¹.»

XIII. Denique vide quod sequitur. «Ideo dico vobis (Quia» non inveni tantam fidem in Israël, id est, tantam cum fide» humilitatem): Ideo dico vobis, quia multi ab Oriente et» Occidente venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac,» et Jacob in regno cœlorum.» Recumbent, inquit, requiescent. Non enim debemus illic carnales epulas cogitare, aut aliquid tale in illo regno concupiscere, ut non vitia muteamus virtutibus, sed vitia supponamus. Aliud est enim, desiderare regnum cœlorum propter sapientiam et vitam æternam; aliud, propter felicitatem terrenam, quasi illic habeamus eam opulentiolem atque majorem. Si divitem te in illo regno futurum putas, cupiditatem non amputas, sed mutas: et tamen dives eris, et non nisi illic dives eris. Nam hic indigentia tua colligit plurima. Quare multum habent divites? Quia multum indigent. Major indigentia quasi majores comparat facultates: illic ipsa indigentia morietur. Tunc vere dives eris, quando nullius indigens eris. Non enim tu dives, et Angelus pauper, qui non habet jumenta, et rhedas, et familias. Quare? Quia non indiget: quia quanto fortior, tanto minus indigus. Ergo ibi divitiæ, et veræ divitiæ. Epulas terræ hujus non ibi cogites. Epulæ enim terræ hujus medicamenta quotidiana sunt; ægritu-

¹ Matth. viii, 7.

dini cuidam nostræ, cum qua nascimur, necessaria sunt. Ægritudinem istam sentit quisquis, cum hora reficiendi transierit. Vis videre quanta ægritudo sit ista, ut tanquam acuta febris septem diebus necet? Ne te sanum putes. Sanitas immortalitas erit. Nam hæc longa ægritudo est. Quia quotidianis medicamentis fulcis morbum tuum; sanus tibi esse videris: detrahe medicamenta, et vide quid potes.

XIV. Nam ex quo nascimur, necesse est ut moriamur. Morbus hic necesse est ut ad mortem perducatur. Certe medici quando ægros inspiciunt, hoc dicunt. Verbi gratia, hydrops est iste, moritur: hic morbus non potest curari. Elephantiosus est, nec morbus iste curari potest. Phthisicus est, quis hoc curat? Necesse est ut pereat, necesse est ut moriatur. Ecce jam dixit medicus. Phthisicus est, non potest nisi moriatur: et tamen aliquando et hydrops non inde moritur, et elephantiosus non inde moritur, et phthisicus non inde moritur: et tamen necesse est ut quisquis natus fuerit, inde moriatur. Moritur inde, non potest aliter. Hoc et medicus et imperitus pronuntiat: sed et si tardius moritur, numquid ideo non moritur? Quando ergo vera sanitas, nisi quando vera immortalitas? Si ergo vera immortalitas, nulla corruptio, nulla defectio, quid illic alimentis opus erit? Ergo cum audis: « Recumbent » cum Abraham, et Isaac, et Jacob¹: » non pares ventrem, sed mentem. Impleberis ibi: et ipse interior venter habet cibos suos. Secundum istum ventrem dicitur: « Beati qui » esuriunt et sitiunt justitiam; quoniam ipsi saturabuntur². » Et vere saturabuntur, ut non esuriant.

XV. Inserebat ergo jam oleastrum Dominus, cum dicebat: « Multi ab Oriente et Occidente venient et recumbent cum Abraham, et Isaac, et Jacob in regno cælo-

¹ Matth. viii, 11. — ² Id. v, 6.

» rum, » id est, inserentur in oliva. Hujus enim olivæ radices sunt, Abraham et Isaac et Jacob: filii autem regni, hoc est, Judæi increduli, ibunt in tenebras exteriores. Præcidentur rami naturales, ut inseratur oleaster. Sed unde rami naturales præcidi meruerunt, nisi superbia? unde oleaster inseri, nisi humilitate? Unde et ista mulier dixit: « Ita, Domine; nam et canes edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum¹. » Et inde audit: « O mulier, magna est fides tua²! » Sic et ille Centurio. « Non sum dignus ut sub tectum meum in- » tres. Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in » Israël³. » Discamus, aut teneamus humilitatem. Si nondum habemus, discamus: si habemus, non amittamus. Si nondum habemus, habeamus, ut inseramur: si jam habemus, teneamus, ne præcidamur.

SERMO LXXVIII⁴.

De verbis Evangelii Matth. xvii: *Post dies sex assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, etc.*

I. INSPICIENDA nobis et tractanda est, charissimi, visio ista, quam Dominus demonstravit in monte. Ipsa est enim de qua dixerat: « Amen dico vobis, quia sunt hic quidam » de circumstantibus, qui non gustabunt mortem, donec » videant Filium hominis in regno suo⁵. » Inde cœpit lectio quæ recitata est. « Dum hoc dixisset, post dies sex

¹ Matth. xv, 27. — ² Ibid. 28. — ³ Id. viii, 8 et 10. — ⁴ Alias de Diversis 69. — ⁵ Matth. xvi, 28.

» assumpsit tres Discipulos, Petrum, Joannem et Jacobum, et ascendit in montem¹. » Ipsi tres erant quidam de quibus dixerat : « Sunt hic quidam qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis in regno suo. » Non parva quæstio est. Neque enim ille mons, regnum erat comprehensum. Quid est mons ei qui possidet cœlum? Quod non solum legimus, sed etiam oculis cordis quodam modo videmus. Regnum suum dicit, quod multis locis appellat regnum cœlorum. Regnum autem cœlorum, est regnum sanctorum. « Cœli enim enarrant gloriam Dei². » De quibus cœlis dictum est continuo in Psalmo : « Non sunt loquelæ neque sermones, quorum non audiantur voces eorum. In omnem terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum³. » Quorum, nisi cœlorum? Ergo Apostolorum, et omnium verbi Dei fidelium prædicatorum. Regnabunt cœli cum eo qui fecit cœlos. Hoc ut ostenderetur, videte quid factum est.

II. « Dominus ipse Jesus resplenduit sicut sol : vestimenta ejus facta sunt candida sicut nix : et loquebantur cum eo Moyses et Elias⁴. » Ipse Jesus quidem, ipse splenduit sicut sol, se lumen esse significans, « Quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum⁵. » Quod est iste sol oculis carnis, hoc ille oculis cordis : et quod iste carnibus, hoc ille cordibus. Vestimenta autem ejus, Ecclesia ejus. Vestimenta enim nisi ab induto contineantur, cadunt. Horum vestimentorum quædam quasi novissima fimbria Paulus fuit. Ipse enim dicit : « Ego enim sum minimus Apostolorum. » Et alio loco : « Ego sum novissimus Apostolorum⁶ : » In vestimento autem fimbria est novissima et minima. Proinde, sicut illa mulier

¹ Matth. xvii, 1, et Luc. ix, 28. — ² Psal. xviii, 2. — ³ Ibid. 4. — ⁴ Matth. xvii, 2, 3. — ⁵ Joan. 1, 9. — ⁶ 1 Cor. xv, 9.

quæ sanguinis fluxum patiebatur, tanta Domini fimbria, salva facta est¹ : sic Ecclesia quæ ex gentibus venit, Paulo prædicante salvata est. Quid mirum si per candida vestimenta signatur Ecclesia, cum audiatis Isaïam prophetam dicentem : « Et si fuerint peccata vestra sicut phœnicium, » tanquam nivem dealbabo²? » Moyses et Elias, id est, Lex et Prophetæ quid valent, nisi cum Domino colloquantur? Nisi Domino perhibeant testimonium, quis leget Legem? Quis Prophetas? Videte quam breviter hoc Apostolus ait : « Per Legem enim cognitio peccati : nunc » autem sine Lege, justitia Dei manifestata est³; » ecce sol : testificata a Lege et Prophetis; ecce splendor.

III. Videt hoc Petrus, et humana sapiens tanquam homo : « Domine, bonum est, inquit, nos hic esse⁴. » Tædium patiebatur a turba, invenerat solitudinem montis; ibi habebat Christum panem mentis. Ut quid inde discederet ad labores et dolores, habens in Deum sanctos amores, et ideo bonos mores? Bene sibi volebat esse : unde et adjunxit : « Si vis, faciamus hic tria tabernacula : » Tibi unum, Moysi unum, et Eliæ unum. » Ad hæc Dominus mihi respondit : sed tamen Petro responsum est. « Hæc enim eo loquente, nubes lucida venit, et obumbravit eos⁵. » Ille quærebat tria tabernacula : nobis unum esse, quod humanus sensus dividere cupiebat, responsum cœleste monstravit. Verbum Dei Christus, Verbum Dei in Lege, Verbum in Prophetis. Quid, Petre, quæris dividere? Magis te oportet adjungere. Tria quæris : intellige et unum.

IV. Nube ergo obumbrante omnes, et quodam modo eis faciente unum tabernaculum, sonuit et vox de nube dicens : « Hic est Filius meus dilectus. » Ibi erat Moyses, ibi Elias, non est dictum : Hi sunt filii mei dilecti. Aliud

¹ Luc. viii, 44. — ² Isaï. 1, 18. — ³ Rom. iii, 20, 21. — ⁴ Matth. xvii, 4. — ⁵ Ibid. 5.

est enim Unicus : aliud adoptati. Ille commendabatur, unde Lex et Prophetæ gloriabantur. « Hic est, inquit, » Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, » Ipsum audite. » Quia et in Prophetis ipsum audistis, et in Lege ipsum audistis. Et ubi non ipsum audistis? Hoc audito, illi ceciderunt in terram. Jam demonstratur nobis, in Ecclesia regnum Dei. Hic Dominus, hic Lex et Prophetæ; sed Dominus tanquam Dominus: Lex in Moyse, Prophetia in Elia; sed ipsi tanquam servi, tanquam ministri. Ipsi tanquam vasa: ipse tanquam fons. Moyses et Prophetæ dicebant, et scribebant: sed de illo implebantur quando fundebant.

V. Dominus autem porrexit manum, et excitavit jacentes. Deinde neminem viderunt, nisi solum Jesum¹. Quid sibi hoc vult? Audistis cum Apostolus legeretur: « Quia » videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem » facie ad faciem². » Et linguæ evacuabuntur, quando venerit illud quod modo speramus et credimus. Quod illi ergo ad terram ceciderunt, hoc significaverunt, quod morimur: quia dictum est carni: « Terra es, et in terram ibis³. » Quando vero eos Dominus erexit, resurrectionem significavit. Post resurrectionem ut quid tibi Lex? ut quid tibi Prophetia? Ideo non apparet Elias, non apparet Moyses. Remanet tibi: « In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum⁴. » Romanet tibi, ut sit Deus omnia in omnibus. Ibi erit Moyses; sed jam non Lex. Videbimus ibi et Eliam; sed jam non Prophetam. Lex enim et Prophetæ testimonium perhibuerunt Christo, quia oporteret eum pati, et die tertia resurgere a mortuis, et intrare in gloriam suam. Ubi completur illud quod suis dilectoribus repromisit:

¹ Matth. xvii, 7, 8. — ² 1 Cor. xiii, 12, etc. — ³ Gen. iii, 19. — ⁴ Joan. i, 1.

« Qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam » eum¹. » Et quasi diceretur, Quia diliges eum, quid illi dabis? « Et ostendam me ipsum illi. » Magnum donum, magna promissio. Non tibi servat Deus præmium aliquod suum: sed se ipsum. Avare, quare tibi non sufficit quod Christus promittit? Tu dives tibi videris; et si Deum non habes, quid habes? alter pauper; et si Deum habet, quid non habet?

VI. Descende, Petre: requiescere cupiebas in monte; descende, « Prædica verbum, insta opportune, importune, » argue, hortare, increpa, cum omni longanimitate et » doctrina². » Labora, desuda, patere aliqua tormenta: ut quod in candidis vestimentis Domini intelligitur, per candorem et pulchritudinem rectæ operationis in charitate possideas. In laude enim charitatis, cum Apostolus legeretur, audivimus: « Non quærit quæ sua sunt³. » Non quærit quæ sua sunt; quoniam donat quæ possidet. Alio loco periculosius dictum est, si non intellexeris. Secundum enim ipsam charitatem præcipiens Apostolus fidelibus membris Christi, ait: « Nemo quod suum est quærat, sed » quod alterius est⁴. » Avaritia namque hoc audito, fraudes parat, ut in negotio quasi alienum quærens, aliquem circumveniat, et quærat non suum, sed alienum. Compescat se avaritia, procedat justitia: audiamus, et intelligamus. Charitati dictum est: « Nemo quod suum est quærat, sed » quod alterius. » Verum tu, avare, si resistas, et magis ad hoc præceptum redigis, ut alienum concupiscas: perde tuum. Sed quomodo te novi, habere vis et tuum et alienum. Fraudem facis, ut habeas alienum: furtum patere, ut perdas tuum. Non vis quærere tuum, sed tollis alienum. Quod si facis, non facis bene. Audio, avare, ausculta: Apostolus tibi alio loco apertius exponit hoc quod dixit:

¹ Joan. xiv, 21. — ² 2 Tim. iv, 2. — ³ 1 Cor. xiii, 5. — ⁴ Id. x, 24.

« Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius. » Ait de se ipso : « Ego autem non quærens quod mihi utile est, » sed quod multis, ut salvi sint¹. » Hoc Petrus nondum intelligebat, quando in monte vivere cum Christo desiderabat. Servabat tibi hoc, Petre, post mortem. Nunc autem ipse dicit : Descende laborare in terra, servire in terra, contemni, crucifigi in terra. Descendit vita, ut occideretur; descendit panis, ut esuriret; descendit via, ut in itinere lassaretur; descendit fons, ut sitiret: et tu recusas laborare? Noli tua quærere. Habe charitatem, prædica veritatem: tunc pervenies ad æternitatem, ubi invenies securitatem.

SERMO LXXIX².

Rursum de verbis Evangelii Matth. xvii, ubi se Jesus demonstravit in monte tribus Discipulis.

VISIONEM magnam in monte, ubi se Dominus Jesus tribus Discipulis demonstravit, Petro, Jacobo, et Joanni, cum sanctum Evangelium legeretur, audivimus. « Splenduit vultus ejus sicut sol: » hoc significat Evangelii claritatem: « Vestimenta ejus facta sunt candida sicut nix³: » hoc significat Ecclesie mundationem, cui dictum est per Prophetam: « Et si fuerint peccata vestra » sicut phœnicium, tanquam nivem dealbabo⁴. » Elias et Moyses colloquebantur ei: quia Evangelii gratia testimonium habet a Lege et Prophetis. In Moyse Lex, in Elia

¹ 1 Cor. x, 33. — ² Alias de Diversis 23. — ³ Matth. xvii, 2. — ⁴ Isaï. 1, 18.

Prophetæ, ut breviter loquamur. Sunt enim beneficia Dei per Martyrem sanctum, quæ recitabuntur¹. Audiamus. Placuit Petro tria fieri tabernacula, Moysi unum, Eliæ unum, et Christo unum. Delectabat eum montis solitudo: tædium patiebatur a tumultu rerum humanarum. Sed tria tabernacula quare quærebat, nisi quia unitatem Legis, Prophetiæ et Evangelii nondum sciebat²? Denique nube emendatus est. « Hæc eo lequente, inquit, ecce » nubes lucida obumbravit eos. » Ecce unum tabernaculum nubes fecit: tu tria quare quærebas? « Et vox de » nube: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi com- » placui, hunc audite². » Loquitur Elias: sed, « Hunc au- » dite. » Loquitur Moyses: sed, « Hunc audite. » Loquuntur Prophetæ, loquitur Lex: sed, « Hunc audite, » vocem Legis, et linguam Prophetarum. Ipse in illis sonuit, ipse in se ipso quando est dignatus apparuit. « Hunc » audite: » hunc audiamus. Quando Evangelium loquebatur, putate quia nubes erat: inde nobis vox sonuit. Hunc audiamus: quod dicit faciamus, quod promisit speremus.

¹ Vide infra Sermones de S. Stephano. — ² Matth. xvii, 5.